

FOTO JIŘÍ TUREK

lem. V hospodách pivo přijde na tři padesát, ve večerce na euro. A tak se Berlín noc co noc proměňuje v město putujících pivních lahví. Tenhle cínkající fenomén se z metropole postupně přelévá dál.

7 OKTOBERFEST

Jak se tak my Češi v naší kotlině pomalu koupeme v našem dobrém pivu, máme pocit, že nikde jinde už pivo být dobré nemůže. Ale i s tím ryze českým pivem je to nakonec složitější. Byl to bavorský sládek Joseph Groll, kdo 5. října 1842 způsobil v české Plzni velkou říjnovou pivní revoluci. Plzeňské se dnes vaří i v mnoha německých pivovarech. A Němci umějí samozřejmě skvělé pivo, zejména Bavoráci. Legendární mnichovský Oktoberfest je pak

tady tak žije. Jeden nekonečný kulturní festival nad propasti.

9 JSME STEJNÍ

Můj dávný spolužák z vysoké školy v Liberci pracoval řadu let ve Španělsku pro nadnárodní firmu. Vysloužil si tam přezdívkou Němec, protože po španělských, portugalských a italských kolezcích chtěl, aby pracovali: „Až ve Španělsku jsem si uvědomil, že my Češi jsme stejní jako Němci.“ Nejen s Němci, ale i s dalšími Středoevropany nás samozřejmě poji naše těžká kuchyně. Delší dobu se v restauracích rád zaobírám teorií knedlíkové Evropy. Ta sahá od Německa až po západní Ukrajinu. Vepřo knedlo zelo v různých variacích. Těžké jídlo, které nám nedovolí rychle se hýbat, ale

FOTO PROFIMEDIA.CZ

ANGELA MERKELOVA stojí v čele Německa od listopadu 2005 a po devíti letech, světe, div se, je na vrcholu popularity

visí ve vilách amerických filmových hvězd. Něco podobného v Brně nenajdete. A bohužel ani v Praze.

6 PIVO NA CESTU

Ano, jistě, Němci jsou zdatní inženýři – tady se vymýšlí to, co se jinde vyrábí. Německo je mozkovna Evropy. A to, co sami vyrobí, splňuje vysokou kvalitu a dobře to vypadá. Jeden jejich vynález mi ovšem přijde mimořádný a vtipný zároveň: *Pivo na cestu*. V jiném městě než v Berlíně by to vypadalo jako projev nejvyšší sociální nouze za hospodářské krize. Nejen pankáčci, ale i týpci v oblecích a slečny na vysokých podpatcích, ne jednotlivci, ale celé davy lidí se v pátek či v sobotu večer procházejí po ulicích s lahvemi piva v rukou od večírku k večírku, z baru do baru nebo prostě jen tak. Pro tohle pivo na cestu němčina vymyslela nové hezké slovo *Wegbier* a svým způsobem to velmi osvojuje. Jdete, pozorujete, vyprávíte si, jste v pohybu stejně jako město ko-

FOTO NGUYEN PHUONG THAO

JAROSLAV RUDÍŘ (1972) debutoval románem *Nebe pod Berlínem*, loni vydal novelu *Národní třída*. S výtvarníkem Jaromírem 99 vytvořili komiksovou trilogii *Alois Nebel*. Založili také skupinu Kafka Band, s níž natočili album *Das Schloss / Zámek*. Žije mezi Českou republikou a Německem, píše česky a německy.

jeho velkou oslavou. Jasně, je to celé trochu komerční, turistické a uřvané, ale zároveň, těsně před půl jednáctou, kdy se točí poslední máz, si v tom šílícím opilém davu uvědomíte, že i tohle jsou kořeny naší střední Evropy. A ještě něco: v Německu pivo není používáním cukru místo sladu, jak se bohužel děje v případě některých českých pivovarů. Němcům to přímo zakazuje takzvaný zákon o čistotě piva, přijatý v Bavorsku již v roce 1516. Pivo tak může být jen z chmele, sladu a vody. Pivo s cukrem se pivem v Německu nazývat nesmí. Zum Wohl.

8 BERLÍN

Pokud má Evropa dnes nějaké hlavní město a jednu velkou uměleckou křižovátku, není to ani Paříž, Řím, Londýn, a tipleť už ne Brusel. Berlín je vlastně malý zázrak. Multikulturní metropole se pořád vzpamatovává z rozdělení berlínskou zdí, potácí se na kraji finančního krachu, ale možná právě proto to

zase díky němu můžeme v klidu a dlouho přemýšlet.

10 MAJÍ RÁDI

Zvláštní. O Češích neexistuje jediný německý vtip. Za všechny slovan-ské národy to patrně odsákali u našich sousedů Poláci. Neexistuje ani nějaké hanlivé označení pro Čechy – a že my jich pro Němce pár máme... A když řeknete v Německu Praha, dotyčný se zastaví a rozněžní. Kdo ví, kde se bere tahle německá touha po Praze. Všichni mí němečtí kamarádi byli, jsou nebo brzy budou v Praze. Němci mají rádi náš smysl pro humor, sebeironii, jež velkým národům možná chybí a tům malým pomáhá přežít. A tak není divu, jaký ohlas letos v Německu sklidil nový překlad *Dobrého vojáka Švejšky* Jaroslava Haška. Nakonec byla to právě němčina a první německé vydání románu, které Švejkovi otevřelo cestu do světa. A to myslím platí stále: cesta ven z naší malé české kotliny vede přes Německo. ■

FENOMÉN

Němci hrají skvělý fotbal. To po mistrovství světa všichni víme. Když se dívám na jejich styl hry, cítím za hráči ono německé inženýrství, schopnost vše plánovat, vypočítat, vyprojektovat a do detailu promyslet. K německému fotbalovému úspěchu ale přispěla i **OTEVŘENÁ NĚMECKÁ SPOLEČNOST**. Vedle Němců tu dávno žijí Turci, Tunisané nebo Poláci. A hrají s nimi také krásný fotbal – jeden z důvodů, proč mřt Němce rád. A tady je deset dalších:

1 NĚMČINA JE KRÁSNÝ JAZYK

Není to zas tak dávno, kdy se u nás na ulici čeština běžně potkávala s němčinou. Ze jsme o tohle setkávání přišli, je naše společná historická prohra. Není přesnější jazyk, než je němčina. A naučit se jej je snadnější než se vyznat v klíčcích a výjimkách češtiny. Němčina připomíná čistou funkcionalistickou stavbu s přesnou konstrukcí. Stačí jí k tomu jen čtyři pády, a ne sedm jako nám. A navíc: Kdo ve střední Evropě umí německy, je ve velké výhodě. Nerozumí jen Němcům, Švýcarům a Rakušanům, ale chápe i to, co se skrývá za jazykem – říkejme tomu třeba duše národa.

2 MAJÍ VKUS A SMYSL PRO HUMOR

Kdo ví, kde se vzalo, že si o Němcích někdy myslíme, že nemají vkus ani smysl pro humor. Mají obojí; stačí se projít po berlínských ulicích. A zkusit si třeba pak v kavárně prolistovat skvělý satirický magazín *Titanic*. Nebo si přečíst dva literární hity posledních let, endéeráckou satiru *Hrdinové jako my* Thomase Brussiga a román *Už je taďy zas* Timura Vermese. Hitler se probudí do současného Berlína, ale proč mu, sakra, nikdo nevěří, že je to on, a ne nějaký pošahaný herec, jenž

JAROSLAV RUDIŠ: „POKUD MÁ EVROPA DNES NĚJAKÉ HLAVNÍ MĚSTO A JEDNU VELKOU UMĚLECKOU KŘÍŽOVATKU, NENÍ TO PAŘÍŽ, ŘÍM NEBO LONDÝN, ALE BERLÍN.“

si na *Führera* jen hraje? Také musím myslet na dva své dobré známé v nejlepší věku, vzdělané intelektuály, kteří se po lahvi vína pravidelně hádají, či babička byla větší nacistka a či dědeček větší komunist. Nakonec i nedokončené berlínské letiště – stavba, již provázejí stejné skandály, sliby a lži politiků jako pražský tunel Blanka – ukazuje jistý smysl pro humor. Kolují o něm desítky vtipů, které torpédují zažitou představu o tom, že v Německu všechno perfektně funguje.

3 VYROVNALI SE S MINULOSTÍ

Němci dokázali otevřít okna a vyvětrat zatuchlý vzduch po nacistech. Nešlo to hned. Dost to bolelo. Ale povedlo se. Stačí se prolistovat

knížkami Güntera Grasse nebo Heinricha Bölla. A dokázali se vyrovnat i s minulostí NDR, čemuž napomohl mimo jiné nynější prezident Joachim Gauck, bývalý východoněmecký disident, který zpřístupnil archívy Stasi. Kdo ví, možná to jednou budou Němci, kdo bude v Evropě bránit mír, svobodu a demokracii.

4 NAPÍNAVÁ ZEMĚ PLNÁ ROZDÍLŮ

Jeden můj kamarád říká, že celé Německo je postavené na nenávisti, protože bylo v minulosti násilně pospojované, mnohdy i válkami. A že v tomhle napětí se pořád pohybuje. Mnichované se špičkuje s Berlínany, lidé od Severního moře nerozumějí těm ze Švábska.

Německem probíhá dokonce jistá párková dělicí linie. Na severu žijí protestanti, kteří milují okna bez záclon a bílé opečené klobásky, katolíci na jihu zas na oknech mají záclony a snídají bílé vařené klobásky. V každém kraji zkrátka narazíte na jiné Německo. A i samotný jazyk má všude trochu jiný odstín.

5 PODPORUJÍ KULTURU

Německo je bohatá, úspěšná, otevřená země, jež podporuje živou kulturu. Nemusíme hned do hlavního města, stačí se vydat do půlmilionového Lipska: dobré divadlo a opera, literární institut, malá i velká kina, významný knižní veletrh, spousty galerií a slavná výtvarná škola. Obrazy Nea Raucha